ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 2025

Vyhlásené: 25. 10. 2025 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah dokumentu je právne záväzný.

277

NÁLEZ
Ústavného súdu Slovenskej republiky
PL. ÚS 9/2021-104
V mene Slovenskej republiky

Ústavný súd Slovenskej republiky v pléne zloženom z predsedu Ivana Fiačana a sudcov Ladislava Duditša, Libora Duľu, Miroslava Duriša, Miloša Maďara, Petra Straku, Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca), Roberta Šorla a Martina Vernarského o návrhu **skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky,** zastúpených KALLAN legal s.r.o., Súmračná 25, Bratislava, na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky o súlade ustanovenia § 360b ods. 1 písm. a) zákona č. 236/2021 Z. z., ktorým sa dopĺňa zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov, v časti „inak obťažuje“ s čl. 1 ods. 1, čl. 26 ods. 4 a čl. 49 Ústavy Slovenskej republiky takto

r o z h o d o l :

Návrhu **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.
Návrh na začatie konania o súlade právnych predpisov

1. Ústavnému súdu bol 1. júla 2021 doručený návrh skupiny 30 poslancov Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „navrhovateľ“) na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) o súlade ustanovenia § 360b ods. 1 písm. a) zákona č. 236/2021 Z. z., ktorým sa dopĺňa zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov, v časti „inak obťažuje“ (ďalej len „napadnuté ustanovenie“) s čl. 1 ods. 1, čl. 26 ods. 4 a čl. 49 ústavy.
2. V merite veci navrhovateľ namieta nesúlad i) s princípom právnej istoty a predvídateľnosti práva, a to osobitne v spojitosti s princípom *nullum crimen sine lege,* a ii) s požiadavkami legality, legitimity a nevyhnutnosti zásahov do slobody prejavu a práva šíriť informácie.
3. Vo vzťahu k námietke týkajúcej sa nesúladu napadnutého ustanovenia s princípmi právneho štátu (čl. 1 ods. 1 a čl. 49 ústavy) navrhovateľ dôvodí, že nesúlad je daný *„z dôvodu nejasnosti a nepresnosti trestnoprávnej normy (narušenie princípu právnej istoty a predvídateľnosti práva)“*, pričom túto námietku opiera o vybrané rozhodnutia ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESĽP“). Navrhovateľ *«považuje formuláciu pojmového znaku tejto skutkovej podstaty vyjadrenú slovným spojením „inak obťažuje“ za tak vágnu, neurčitú a nepresnú, že nezodpovedá štandardom právneho štátu (čl. 1 ods. 1, čl. 49 ústavy), ktoré sú*

z hľadiska zachovania princípu právnej istoty a predvídateľnosti práva kladené na obsahovú kvalitu trestnoprávnej normy, ktorou môže potenciálne dochádzať ku obmedzeniu slobody prejavu a práva na informácie (čl. 26 ods. 4 ústavy).».

4. Námietku týkajúcu sa nesúladu napadnutého ustanovenia s právom na slobodu prejavu (čl. 26 ods. 4 ústavy) odôvodňuje navrhovateľ tým, že podľa jeho názoru zákonodarca *«formuluje akýsi hybrid, ktorý je neurčitosťou vymedzených pojmových znakov spôsobilý vyvolať vlnu kriminalizácie novinárov, blogerov, influencerov, ako aj všetkých ďalších osôb, ktoré dlhodobo verbálne prostredníctvom elektronickej komunikačnej služby, počítačového systému alebo počítačovej siete (kritickými prejavmi, textami, videopríspevkami) konfrontujú osoby verejného života (predovšetkým politikov) s ich aktivitami, postojmi a správaním. Pojmový znak „inak obťažuje“ totiž zahŕňa prakticky neobmedzený súbor úplne legálnych a z hľadiska uplatňovania slobody slova a ústavného práva na informácie (prijímanie ako aj ich šírenie) legitímnych aktivít, ktorým môže byť tento pojmový znak naplnený.*

Trestnoprávne relevantný následok v podobe podstatného zhoršenia kvality života tak môže byť naplnený aj v príčinnej súvislosti s úplne oprávnenou, primeranou a preto prípustnou dlhodobou kritikou dotknutej osoby, ktorá je už z princípu „obťažujúca“ a prirodzene podstatne zhoršuje kvalitu života osoby, ktorá sa dovtedy tešila luxusu verejného nezáujmu.

Touto formou kriminalizácie osôb, ktoré dlhodobo verbálne kritizujú predovšetkým osoby verejného života (vrátane verejných činiteľov), môže dôjsť k úplnému utlmeniu verejnej diskusie, ktorá je pre riadne fungovanie demokratického a právneho štátu esenciálna.».

5. Navrhovateľ tiež ústavnému súdu navrhol, aby pozastavil účinnosť napadnutého ustanovenia. V tejto súvislosti uviedol, že môže dôjsť k trestnému stíhaniu jednotlivcov a obmedzeniu ich osobnej slobody väzobným stíhaním, resp. uložením trestu odňatia slobody, pričom v dôsledku masívneho zneužívania inštitútu väzby by následky uplatňovania napadnutého predpisu mali nenapraviteľnú a nezvratnú povahu.

6. Navrhovateľ teda ústavnému súdu navrhol, aby i) uznesením rozhodol, že návrh prijíma na ďalšie konanie v celom rozsahu, a až do rozhodnutia vo veci samej pozastavil účinnosť napadnutého ustanovenia a aby ii) vo veci samej nálezom vyslovil nesúlad napadnutého ustanovenia s označenými článkami ústavy.

7. O tomto návrhu ústavný súd uznesením č. k. PL. ÚS 9/2021-40 z 13. júla 2021 rozhodol tak, že ho v celom rozsahu prijal na ďalšie konanie. Zároveň tým istým uznesením nevyhovel návrhu na pozastavenie účinnosti napadnutého ustanovenia, keď dospel k záveru, že *„možné následky prípadného meritórneho záveru o nesúlade napadnutého ustanovenia sa v pomerne krátkodobej perspektíve (začínajúcej 1. júlom 2021) nejavia natoľko vážne, aby bolo potrebné prikročiť k pozastaveniu účinnosti“.*

II.
Stanoviská účastníkov konania, vedľajšieho účastníka a ďalší priebeh konania

II.1. Stanovisko Národnej rady Slovenskej republiky:

8. Národná rada sa v stanovisku zo 4. februára 2022 vyjadrila k návrhu navrhovateľa tak, že ústavnému súdu navrhla mu nevyhovieť. K motivácii zákonodarcu národná rada uviedla toto: *«Skutková podstata trestného činu nebezpečného elektronického obťažovania podľa § 360b Trestného zákona nesleduje ochranu pred kybernetickou šikanou v jej celosti, ale poskytuje ochranu iba pred takými jej prejavmi, ktoré možno považovať za nebezpečné (teda najzávažnejšie prípady kybernetickej šikany), ktorých cieľom, resp. úmyslom (páchateľa) je zhoršovanie kvality života poškodeného. Vo všeobecnosti kybernetická šikana predstavuje špecifický druh šikany, realizovaný prostredníctvom informačných a komunikačných technológií, čo znamená, že páchateľ má k dispozícii nový nástroj na ubližovanie, pričom charakteristickým znakom je najmä opakovanosť, dlhodobosť, intenzívnosť a preukázateľný dopad na obeť.*

Čo sa týka samotnej úpravy základnej skutkovej podstaty trestného činu nebezpečného elektronického obťažovania podľa § 360b ods. 1 písm. a) Trestného zákona, zákonodarca skutkovú podstatu tohto trestného činu vymedzil tak, že príkladom uviedol niektoré konkrétne

spôsoby konania, akými sú dlhodobé ponižovanie, zastrašovanie, neoprávnené konanie v mene iného. Pojmom „dlhodobo inak obťažuje“ vymedzil spôsoby konania, ktoré z dôvodu rôznorodosti, rozmanitosti a množstva spôsobov konania v prostredí počítačových sietí a elektronických komunikačných služieb, nebolo možné konkrétne vymedziť, pričom však vždy pôjde o protiprávne konania spôsobilé podstatným spôsobom zhoršiť kvalitu života poškodeného...

Objektom namietanej úpravy je ochrana jednotlivca, ktorý je neustále a dlhodobo prenasledovaný a šikanovaný páchateľom, pričom pod pojem „dlhodobo inak obťažuje“ možno subsumovať konanie páchateľa, ktoré prebieha v kybernetickom priestore, za použitia rôznych foriem psychického nátlaku, realizovaného vo veľkej miere najmä v nabúraní sa do profilu, oznamovaní a zverejňovaní pravdivých, intímnych a citlivých informácií (skutočností) alebo údajov, upravených fotografií alebo videí, údajov, krádeže identity, vytvárania falošných a posmešných profilov, nenávistných skupín alebo opakovaným obťažovaním prezváňaním, anonymnými telefonátmi, nechcenými správami cez mobil, preťažovaním emailovej schránky nevyžiadanou poštou. Toto prenasledovanie resp. šikana je takej intenzity, že u poškodeného dochádza k podstatnému zhoršeniu kvality života, čo je cieľom úmyselného konania páchateľa.»

9. K hrozbe masívneho zneužívania napadnutého ustanovenia národná rada uviedla, že *«trestné právo prirodzene pracuje s pojmami, ktoré vyžadujú interpretáciu (napr. podobne formulovanými pojmami - inak obmedzuje v jeho obvyklom spôsobe života v § 360a ods. 1 písm. e) Trestného zákona, iným spôsobom použije v § 376 a 377 Trestného zákona, alebo aj inými pojmami ako hanobenie v § 423 Trestného zákona, obzvlášť zavrhnutiahodná pohnútka v § 37 Trestného zákona, záhaľčivý a nemravný život v § 211 Trestného zákona, iné patologické sexuálne praktiky v § 364 Trestného zákona atď). Uvedené pojmy však nemožno interpretovať samostatne, ale musia sa interpretovať ako súčasť skutkovej podstaty, ktorá ako jeden celok presne definuje, ktoré konanie možno považovať za trestný čin. Preto v prípade, ak budú orgány činné v trestnom konaní a súdy postupovať výhradne v zmysle platných a účinných trestnoprávnych pravidiel, nie je dôvod na obavy zo zneužívania trestnoprávnej úpravy...*

Pri výklade formálnych znakov skutkovej podstaty trestného činu nebezpečného elektronického obťažovania podľa § 360b ods. 1 písm. a) Trestného zákona sa prirodzene aplikuje zásada ultima ratio, ktorá napomáha vyložiť formálne znaky skutkovej podstaty trestného činu podľa ich zmyslu (skutočného obsahu) a rovnako tak pomáha odlíšiť trestné činy od deliktov, ktoré by nemali byť považované za trestné činy. Aj pojem „dlhodobo inak obťažuje“ sa musí interpretovať ako súčasť skutkovej podstaty, ktorá ako jeden celok presne definuje, ktoré konanie možno považovať za trestný čin. Skutková podstata trestného činu nebezpečného elektronického obťažovania podľa § 360b ods. I Trestného zákona spĺňa všetky formálne znaky. Pojem „dlhodobo inak obťažuje“, ako aj jednotlivé spôsoby konania pod neho spadajúce, možno vzhľadom na výpočet konkrétnych spôsobov konania uvedených vyššie, považovať za dostatočne zrozumiteľný a predvídateľný. Namietaná úprava tak napĺňa podmienku zrozumiteľnosti, jednoznačnosti a určitosti čo umožňuje každému si vytvoriť predstavu o dovolenom a nedovolenom správaní. S určitosťou právnej normy je tak dodržaný aj princíp poznania právnej normy, čím štát dáva každému jednotlivcovi možnosť predvídať následky, ktoré hrozia v prípade porušenia povinností, ktoré z právnej normy vyplývajú.».

II.2. Stanovisko vlády Slovenskej republiky:

10. Vláda, zastúpená Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, vo svojom stanovisku z 20. augusta 2021 v prvom rade odkazuje na dôvodovú správu, ktorá podľa jej názoru *«nadštandardne vyčerpávajúco a rozsiahlo ozrejmuje úmysel zákonodarcu pri prijímaný opísanej novely Trestného zákona, pričom politické, spoločenské a právne dôvody prijatia opísanej novely Trestného zákona sú podložené vedeckými poznatkami a odkazmi na vedeckú spisbu k téme „kyberšikany“ a jej negatívnych dopadov na životy a zdravie obetí tohto trestného činu.*

Novela Trestného zákona si kladie za cieľ aj prostriedkom ultíma ratio (trestnou politikou štátu) reagovať na odvrátenú stránku novodobého fenoménu presúvania časti našich spoločenských vzťahov a kontaktov v ich rámci do virtuálnej sféry telekomunikačných sietí a internetu, najmä na sociálne siete. Tou odvrátenou, negatívnou a ohrozujúcou stránkou je vystavenie najmä zraniteľných skupín (detí, mladistvých, žiakov, študentov a pod.) tzv. „kyberšikane“. Kybernetické obťažovanie sa však týka aj dospelých, plnoletých osôb.».

11. Vo vzťahu k námietke nesúladu s čl. 1 ods. 1 a čl. 49 ústavy vláda uvádza toto: *«Po prvé, napadnuté ustanovenia sú výrazom trestnej politiky štátu, kde štát disponuje širokou mierou uváženia. Ide o zákonnú právnu úpravu, ktorá jasne, zrozumiteľne a bezrozporne vymedzuje skutkovú podstatu trestného činu „kyberšikany“.*

Po druhé, napadnuté ustanovenia v ich znení sú dostatočne jasné a precízne, nenabádajú ani neumožňujú použitie analógie, ani iným spôsobom neumožňujú pochybovať o ich aplikovaní na konkrétny prípad.

Podľa názoru vlády pri napadnutých ustanoveniach („inak obťažuje“) je potrebné hľadieť na právnu normu ako na celok a nie vytrhávať slovné spojenie „inak obťažuje“ z kontextu celej skutkovej podstaty trestného činu. Potrebné je tak hľadieť na celé predvetvie slovného spojenia „inak obťažuje“, ako aj na skutkovú podstatu trestného činu ako celok so zameraním na jednoznačnosť a ideovú súvzťažnosť predmetu regulácie, t. j. konkrétneho spoločensky neprijateľného konania.

Pri poctivom pohľade a čítaní napadnutých ustanovení sa zreteľne ukazuje, že na postih za trestný čin „kyberšikany“ (podľa napadnutých ustanovení) naplnením objektívnej stránky skutkovej podstaty tohto trestného činu konaním „inak obťažuje“, je potrebné, aby došlo kumulatívne k naplneniu týchto znakov skutkovej podstaty trestného člnu: úmyselné konanie páchateľa; podstatným spôsobom zhoršená kvalita života iného, dlhodobosť konania páchateľa objektívna stránka skutkovej podstaty vo forme „iného obťažovania“, ktoré konanie je teóriou a praxou trestného práva vnímané a interpretované iba vo svetle ideovo jasného a v rámci postihovania konkrétnych nežiadúcich javov jasne ukotveného predvetia, t. j. ako obdobu ponižovania, zastrašovania, neoprávneného konania v mene obete, resp. ako dlhodobý „útok“ na dôstojnosť, súkromie, telesnú identitu, osobnosť a duševné zdravie obete a pod...

Po tretie, vláda upriamuje pozornosť na skutočnosť, že trestný čin „kyberšikany“ (nebezpečné elektronické obťažovanie) podľa § 360b Trestného zákona ideovo a z časti textáciou nadväzuje na trestný čin nebezpečného prenasledovania podľa § 360a Trestného zákona (tzv. stalking). Aj pri tomto trestnom čine obsahuje skutková podstata tohto trestného činu objektívnu stránku vo forme „vyhrážania sa inou ujmou“, „kontaktovania inak proti vôli obete“, ale najmä „iného obmedzovania v obvyklom živote“.

Doposiaľ neboli tieto právne normy § 360a Trestného zákona nijakým právne relevantným spôsobom (napr. v konaní o súlade právnych predpisov pred ústavným súdom) spochybnené, ale najmä v praxi orgánov činných v trestnom konaní a súdov nedochádza k žiadnym interpretačným a aplikačným problémom na ujmu práv adresátov tejto právnej normy (či už obetí alebo páchateľov) v spojitosti s citovanými právnymi normami § 360a Trestného zákona.»

12. Vo vzťahu k námietke nesúladu s čl. 26 ods. 4 ústavy vláda argumentuje, že účelom napadnutého ustanovenia nie je *„regulovať alebo postihovať politickú diskusiu v online priestore. Rovnako nie je cieľom napadnutých ustanovení preverovať v rámci trestného konania dopad hoc aj pejoratívnych alebo vyrušujúcich názorov a vyjadrení uvádzaných v diskusiách o veciach verejných na adresu napr. verejných funkcionárov.“*. Podľa názoru vlády sa napadnuté ustanovenie *„pojmovo, účelom a textom nedotýka a nevstupuje do arény politického zápasu, politických vyjadrení a šírenia názorov na výkon verejnej moci verejnými funkcionármi a pod.“.*

13. Vláda ďalej uvádza, že *„napadnuté ustanovenia plne rešpektujú a sú v súlade s kľúčovou judikatúrou ústavného súdu vo veci ochrany slobody prejavu médií a osôb publikujúcich v médiách (tlač, online, sociálne siete atď.) vo vzťahu k verejne činným osobám (porov. nálezy II. ÚS 152/08, IV. ÚS 492/2012, III. ÚS 385/2012, II. ÚS 185/2015, II. ÚS 439/2016, II. ÚS 224/2016 a pod.)“*, a navrhuje ústavnému súdu, aby návrhu nevyhovel.

II.3. Stanovisko Najvyššieho súdu Slovenskej republiky:

14. Predseda najvyššieho súdu vo svojom stanovisku z 25. marca 2024 uviedol, že *«tzv. otvorené skutkové podstaty nie sú v slovenskom trestnom práve hmotnom úplne neobvyklé. Asi najtypickejším príkladom je trestný čin výtržníctva podľa § 364 Trestného zákona. Trestný zákon totiž nielenže nedefinuje pojmy „hrubá neslušnosť“ a „výtržnosť“, ale zároveň uvádza iba demonštratívny výpočet konaní, ktoré tieto znaky napĺňajú. Ďalej je možné (len príkladmo) poukázať tiež na:*

vymedzenie prípravy na zločin podľa § 13 ods. 1 Trestného zákona, ktorou sa rozumie konanie, ktoré spočíva v úmyselnom organizovaní zločinu, zadovažovaní alebo prispôsobovaní prostriedkov alebo nástrojov na jeho spáchanie, v spolčení, zhluknutí, návode, objednávaní alebo pomoci na taký zločin alebo v inom úmyselnom vytváraní podmienok na jeho spáchanie, ak nedošlo k pokusu ani dokonaniu zločinu;

vymedzenie pomocníka podľa § 21 ods. 1 písm. d) Trestného zákona, za ktorého sa považuje kto úmyselne poskytol inému pomoc na spáchanie trestného činu, najmä zadovážením prostriedkov, odstránením prekážok, radou, utvrdzovaním v predsavzatí, sľubom pomôcť po trestnom čine;

trestný čin obmedzovania slobody vyznania podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného zákona, ktorého sa dopustí kto násilím, hrozbou násilia alebo hrozbou inej ťažkej ujmy inému v užívaní slobody vyznania inak bez oprávnenia bráni;

trestný čin marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 1 písm. f) Trestného zákona, ktorého sa dopustí kto marí alebo podstatne sťažuje výkon rozhodnutia súdu alebo iného orgánu verejnej moci tým, že dopustí sa závažného konania, aby zmaril účel ochranného liečenia alebo ochrannej výchovy, ktoré mu uložil súd, alebo inak, najmä útekom z ústavu, výkon takých rozhodnutí podstatne sťažuje;

trestný čin marenia prípravy a priebehu volieb a referenda podľa § 351 ods. 2 písm. b) Trestného zákona, ktorého sa dopustí kto v súvislosti s výkonom ústavných práv uvedených v odseku 1 inak hrubým spôsobom marí výkon týchto ústavných práv;

trestný čin nebezpečného prenasledovania podľa § 360a ods. 1 písm. e) Trestného zákona, ktorého sa dopustí kto iného dlhodobo prenasleduje takým spôsobom, že to môže vzbudiť dôvodnú obavu o jeho život alebo zdravie, život alebo zdravie jemu blízkej osoby alebo podstatným spôsobom zhoršiť kvalitu jeho života, tým, že ho inak obmedzuje v jeho obvyklom spôsobe života;

trestný čin hanobenia miesta posledného odpočinku podľa § 365 ods. 1 Trestného zákona, ktorého sa dopustí kto sa na pohrebisku alebo inom mieste posledného odpočinku dopustí inej hrubej neslušnosti alebo výtržnosti;

trestný čin prejavu sympatie k hnutiu smerujúcemu k potlačeniu základných práv a slobôd podľa § 422 ods. 1 Trestného zákona, ktorého sa dopustí kto verejne alebo na mieste verejnosti prístupnom, najmä používaním zástav, odznakov, rovnošiat alebo hesiel, prejavuje sympatie k skupine, hnutiu alebo ideológii, ktorá smeruje alebo v minulosti smerovala k potlačeniu základných práv a slobôd osôb, alebo ktorá hlása rasovú, etnickú, národnostnú, náboženskú nenávisť.

Ako už bolo uvedené vyššie, uplatnenie takejto legislatívnej techniky je aj v prípade trestného práva hmotného namieste (mimo iného) vtedy, ak sa týka neustále a rýchlo sa meniacej oblasti spoločenských vzťahov, keďže aj toto odvetvie práva musí byť schopné pružne a efektívne reagovať na takéto zmeny. Niet sporu o tom, že takouto neustále a rýchlo sa meniacou sférou je i oblasť sociálnej komunikácie prostredníctvom rôznych elektronických prostriedkov, práve ktorú namietaná časť skutkovej podstaty trestného činu nebezpečného elektronického obťažovania podľa § 360b ods. 1 písm. a) Trestného zákona upravuje...

Uplatniac v trestnom práve hmotnom štandardne používané výkladové metódy a vychádzajúc z významu slova „obťažovanie“ v bežnom spisovnom jazyku... zastávam názor, že namietaná právna norma je formulovaná dostatočne presne a predvídateľne, keďže pri ústavne súladnom výklade ani u bežného adresáta nie je spôsobilá vyvolať pochybnosť o tom, aké konanie je pod hrozbou trestného postihu zakázané. Napadnuté zákonné ustanovenie tak podľa môjho názoru obstojí nielen v teste legality, ale aj v teste proporcionality, pretože pri jeho ústavne konformnom výklade nevytvára ani priestor pre nie nevyhnuté obmedzenie slobody prejavu a práva na informácie garantované čl. 26 ods. 4 ústavy. Nemožno preto súhlasiť ani s druhou argumentačnou líniou, ktorú navrhovateľ uplatnil.».

II.4. Stanovisko Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky:

15. Generálny prokurátor vo svojom stanovisku z 21. marca 2024 o. i. argumentuje takto: *„Za právne neurčitý nemožno považovať pojem, ktorého legálna definícia je obsiahnutá v právnom poriadku alebo o obsahu ktorého si adresát právnej normy môže urobiť dostatočne určitú predstavu s prihliadnutím na obsah iných právnych noriem obsiahnutých v právnom poriadku,*

alebo obsah ktorého je (s prihliadnutím na kontext, v ktorom bol v právnej norme použitý) dostatočne zrejmý vzhľadom na ustálenosť jeho významu používaného v bežnom jazyku (mutatis mutandis nález ústavného súdu z 19. októbra 2005 sp. zn. PL. ÚS 6/2004, bod III.B.3.3., s. 62).

Ústavná požiadavka na obsahovú určitosť trestno-právnych noriem a najmä právnych pojmov v nich obsiahnutých nemôže byť absolútna.

Bežný život jednotlivca, ktorý je zásadne legislatívne regulovaný, nie je jednofarebný a monotónny, ale je variabilný a flexibilne reagujúci na každú vzniknutú životnú situáciu a stav. Variabilita bežného života preto vyžaduje určitú mieru zovšeobecnenia v oblasti trestného práva, aby napríklad vopred neurčití páchatelia trestných činov mali dostatočne určitú a zrozumiteľnú predstavu o trestno-právnej regulácii ich konania (správania) a zároveň, aby sa existujúce legislatívne opatrenie vzťahovalo na tie vopred neurčité právne vzťahy, reguláciu ktorých považuje zákonodarca za potrebnú.

Požiadavka dostatočnej určitosti zákonov nevyžaduje od zákonodarcu, aby dôkladne a so všetkými podrobnosťami opísal všetky ním predpokladané skutkové stavy. Zákon nie je zdrojom hotových odpovedí na všetky skutkové stavy, ktoré nastanú počas jeho uplatňovania v praxi. Preto obsahuje otvorené, ako aj zakryté priestory určené na konkretizáciu v právno-aplikačnej praxi. Pri používaní neurčitých právnych pojmov je zákonodarca so zreteľom na princíp právnej istoty vyplývajúci z čl. 1 ods. 1 prvej vety ústavy obmedzený. Z hľadiska skutkových predpokladov a obsahu príslušnej právnej úpravy musí zákonodarca koncipovať a formulovať zákon a v ňom obsiahnuté právne normy tak, aby zodpovedali požiadavkám jasnosti, prehľadnosti a justiciability (jeho právnej vykonateľnosti a uplatniteľnosti zo strany orgánov verejnej moci aplikujúcich právnu normu, t. j. najmä súdov, ale i iných orgánov verejnej moci) (mutatis mutandis nález ústavného súdu z 3. septembra 2008 sp. zn. PL. ÚS 29/2005, s. 120).“

16. Podľa generálneho prokurátora preto sporný pojem „inak obťažuje“ *«ako znak objektívnej stránky základnej skutkovej podstaty trestného činu nebezpečného elektronického obťažovania podľa § 360b ods. 1 písm. a) Trestného zákona je určiteľným právnym pojmom (pozri časť III, bod 26 tohto stanoviska).*

Na účely zabezpečenia jednotnej a ustálenej aplikačnej praxe orgánov činných v trestnom konaní a súdov je pojem „inak obťažuje“ ako znak objektívnej stránky základnej skutkovej podstaty trestného činu nebezpečného elektronického obťažovania podľa § 360b ods. 1 písm. a) Trestného zákona dostatočne jednoznačný a zrozumiteľný.

Slovné vyjadrenie pojmu „inak obťažuje“ ako znaku objektívnej stránky základnej skutkovej podstaty trestného činu nebezpečného elektronického obťažovania podľa § 360b ods. 1 písm. a) Trestného zákona umožňuje dostatočne flexibilne a pružne reagovať na zmeny v oblasti kyberšikany, ktorá si v súlade s princípom proporcionality vyžaduje reguláciu trestno-právnymi normami.».

II.5. Stanovisko Slovenskej advokátskej komory:

17. Predseda Slovenskej advokátskej komory vo svojom stanovisku z 26. februára 2024 navrhol ústavnému súdu, aby vyslovil nesúlad napadnutého ustanovenia s označenými článkami ústavy, a to najmä s poukazom na nález ústavného súdu vo veci sp. zn. PL. ÚS 5/2017, ktorú považuje za totožnú s prejednávanou vecou.

II.6. Repliky navrhovateľa:

18. Právny zástupca navrhovateľa v reakcii na výzvu predsedu ústavného súdu predložil 7. marca 2022 stanovisko k vyjadreniam národnej rady a vlády, v ktorom zotrval na uplatnených dôvodoch nesúladu a žiadal ústavný súd, aby návrhom vyhovel.

19. Vo svojej reakcii z 3. mája 2024 k stanoviskám najvyššieho súdu, generálnej prokuratúry a Slovenskej advokátskej komory právny zástupca navrhovateľa uviedol, že sa v plnom rozsahu stotožňuje so stanoviskom Slovenskej advokátskej komory a *„rešpektujeme právny názor, ktorý k danej problematike vyjadrila Generálna prokuratúra Slovenskej republiky a Najvyšší súd Slovenskej republiky, avšak s ním vyjadrujeme zásadný nesúhlas (z dôvodov uvedených v našom návrhu na začatie konania).“.*

III.
Posúdenie dôvodnosti návrhu

III.1. K nesúladu napadnutého ustanovenia s čl. 1 ods. 1 a čl. 49 ústavy:

20. V spornej časti sú pojmové znaky skutkovej podstaty trestného činu nebezpečného elektronického obťažovania vymedzené takto:
- úmyselné zavinenie obvineného
- následok v podobe podstatného zhoršenia kvality života poškodeného a zároveň
- dlhodobé obťažovanie poškodeného obvineným prostredníctvom elektronickej komunikačnej služby, počítačového systému alebo počítačovej siete, ktoré spočíva v inom konaní ako dlhodobom ponižovaní, zastrašovaní alebo neoprávnenom konaní v mene poškodeného.

21. Navrhovateľ považuje takúto úpravu skutkovej podstaty za *„tak vágnu, neurčitú a nepresnú, že nezodpovedá štandardom právneho štátu (čl. 1 ods. 1, čl. 49 ústavy), ktoré sú z hľadiska zachovania princípu právnej istoty a predvídateľnosti práva kladené na obsahovú kvalitu trestnoprávnej normy“*. Kľúčovou sa javí námietka navrhovateľa vychádzajúca z judikatúry ESĽP, že podmienku dostatočnej určitosti, presnosti a predvídateľnosti trestnoprávnej normy je možné považovať za splnenú iba *„v prípade, ak jednotlivec môže zo znenia relevantných ustanovení vedieť – v prípade potreby doplnených ich súdnym výkladom – za ktoré konania alebo opomenutia bude niesť zodpovednosť“.*

22. Posúdenie ústavného súdu sa teda primárne týka otázky, či znenie napadnutého ustanovenia vystavuje adresátov práva takej miere neistoty týkajúcej sa ich prípadnej trestnej zodpovednosti, aká je v právnom štáte neprípustná, a oslabuje či dokonca úplne zbavuje významu zásadu *nullum crimen sine lege.*

23. V tejto súvislosti ústavný súd pripomína svoju ustálenú judikatúru, v zmysle ktorej „čím intenzívnejšie zákon, resp. určité ustanovenie zákona zasahuje do oblasti základných práv alebo slobôd, tým väčšie nároky treba klásť na precíznosť jeho úpravy“ (PL. ÚS 15/2018). Platí preto, že „z hľadiska skutkových predpokladov a obsahu príslušnej právnej úpravy musí zákonodarca koncipovať a formulovať zákon a v ňom obsiahnuté právne normy tak, aby zodpovedali požiadavkám jasnosti, prehľadnosti a justiciability (jeho právnej vykonateľnosti a uplatniteľnosti zo strany orgánov verejnej moci aplikujúcich právnu normu, t. j. najmä súdov, ale i iných orgánov verejnej moci), ktoré vyplývajú z princípu právneho štátu.“ (PL. ÚS 29/2005).

24. Rovnako tak však ústavný súd vychádza z predpokladu, že „skutkové podstaty nemusia byť upäto doslovné“ (PL. ÚS 5/2017) a že príkaz dostatočnej určitosti zákonov „nevyžaduje od zákonodarcu, aby dôkladne a so všetkými podrobnosťami opísal všetky ním predpokladané skutkové stavy. Zákon totiž nie je zdrojom hotových odpovedí na všetky skutkové stavy, ktoré nastanú počas jeho uplatňovania v spoločenskej praxi. Preto nevyhnutne obsahuje tak otvorené, ako aj zakryté priestory určené na konkretizáciu v právno-aplikačnej praxi.“ (PL. ÚS 29/2005).

25. Podľa ústavného súdu tak „nemožno za právne neurčitý považovať pojem, ktorého legálna definícia je obsiahnutá v právnom poriadku alebo o ktorého obsahu si adresát právnej normy môže urobiť dostatočne určitú predstavu s prihliadnutím na obsah iných právnych noriem obsiahnutých v právnom poriadku, alebo ktorého obsah je (s prihliadnutím na kontext, v ktorom bol v právnej norme použitý) dostatočne zrejmý vzhľadom na ustálenosť jeho významu používaného v bežnom jazyku. Požiadavka zabezpečenia právnej istoty v tomto smere neznamená garanciu absolútnej istoty o obsahu a výklade pojmov obsiahnutých v právnej norme, resp. garanciu nemennosti ich výkladu a aplikácie.“ (PL. ÚS 6/04).

26. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti v príbuznom právnom kontexte odkázal aj na judikatúru Ústavného súdu Českej republiky: «Práve vo vzťahu k § 260 Trestného zákona z roku 1961 to výstižne vyjadruje nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. IV. ÚS 2011/10, kde sťažovatelia okrem iného namietali predvídateľnosť danej skutkovej podstaty ako celku. V bode 33 tohto rozhodnutia sa uvádza, že pre naplnenie ústavnej zásady *nullum crimen sine lege* nie je nutná predvídateľnosť založená na absolútnej a jednoduchej (až primitívnej) istote možného trestného postihu. To podľa Ústavného sudu Českej republiky platí

najmä v prípadoch, v ktorých je neurčitosť právnej úpravy daná oblasťou, ktorej sa dotýka a ktorá sa pritom neustále premieňa; treba tu byť opatrnejší ako v inej jeho oblasti práva – i hmotné právo trestné musí byť schopné pružne a efektívne reagovať na tieto zmeny. Ústavný súd Českej republiky v citovanom náleze tiež explicitne uviedol, že „inými slovami, ani uvedená zdôrazňovaná ústavná zásada sama osebe nenapovedá, aby trestnoprávna úprava operovala s pojmami, ku ktorých riadnemu uchopeniu je – ako v prejednávanej veci – nevyhnutná i netriviálna interpretácia. Krajnou medzou ústavnej konformity je v tomto ohľade taká formulácia skutkovej podstaty trestného činu, ktorá u bežného (priemerného) adresáta nevyvoláva pochybnosť o tom, čo je už zakázané pod sankciou trestného postihu.“.» (PL. ÚS 5/2017).

27. Ústavný súd považuje za dôvodné prisvedčiť generálnej prokuratúre, ktorá citovanú ústavnú judikatúru interpretuje ako požiadavku, aby zákonodarca poskytol adresátom práva dostatočne určitú a zrozumiteľnú predstavu o trestnoprávnej regulácii ich konania, ale zároveň mal v dôsledku „variability bežného života“ zachovaný priestor na „určitú mieru zovšeobecnenia“. Generálna prokuratúra v nadväznosti na túto interpretáciu uvádza rozsiahly katalóg trestných činov, pri ktorých zákonodarca vymedzuje skutkovú podstatu analogickým spôsobom, ako to činí v prípade napadnutého ustanovenia, t. j. používa pojmy, ktoré sú znením aj účinkami analogické s pojmom „dlhodobo inak obťažuje“ (napríklad „inak bez oprávnenia bráni“; „inak zadováži, použije alebo poskytne inému“; „inak nakladá“; „inak zneužije“; „sa inak podieľa“; „inak rozširuje“).

28. Aj ústavný súd uznáva, že „trestné právo prirodzene pracuje s pojmami, ktoré vyžadujú interpretáciu“, pričom však zároveň zdôrazňuje, že zákonodarca sa v prípade trestného práva hmotného musí vyhnúť úprave, ktorá by orgánom činným v trestnom konaní poskytla priestor na dotváranie práva namiesto jeho výkladu (*mutatis mutandis* PL. ÚS 5/2017, bod 98).

29. Práve už citovaný nález ústavného súdu považuje za určujúci Slovenská advokátska komora, keďže v ňom ústavný súd vyslovil nesúlad významovo otvorenej skutkovej podstaty trestného činu so zásadou *nullum crimen sine lege*.

30. V predmetnej veci však ústavný súd zohľadnil viaceré špecifiká napadnutej zákonnej úpravy a práve na ich základe dospel k záveru o nesúlade. Kombinácia „názorovej“ povahy skutkovej podstaty, absencie riadneho označenia chránenej skupiny a „koncepčnej nečitateľnosti“ a nedostatočnej konzistencie diskriminačných kritérií v danej veci viedla ústavný súd k preferencii derogačného zásahu pred zásadou priority ústavne súladného výkladu (*mutatis mutandis*, PL. ÚS 5/2017, bod 102)

31. V prejednávanej veci však ústavný súd nachádza presvedčivé dôvody stotožniť sa s postojom vlády, ktorá akcentuje systematickú vecnú nadväznosť napadnutého ustanovenia (t. j. pojmu „dlhodobo inak obťažuje“) s inými, výslovne označenými podobami nebezpečného elektronického obťažovania, keď poukazuje na *„jednoznačnosť a ideovú súvzťažnosť predmetu regulácie“* v skutkovej podstate obsiahnutej v § 360b Trestného zákona.

32. Zatiaľ čo vo vzťahu ku skutkovej podstate posudzovanej v náleze sp. zn. PL. ÚS 5/2017 sa adresát právnej normy nemohol s dostatočnou mierou istoty spoľahnúť na to, aké všetky skupiny obyvateľstva a na základe akého kritéria sa orgány aplikácie práva rozhodnú chrániť pred verbálnou agresiou, v prejednávanej veci zo zákonnej úpravy vyplýva pre adresátov práva dostatočne zrozumiteľná povinnosť zdržať sa akéhokoľvek dlhodobého konania spočívajúceho v obťažovaní iného elektronickými prostriedkami s úmyslom podstatne mu tým zhoršiť kvalitu života.

33. Ústavný súd tak konštatuje, že z gramatického a teleologického výkladu napadnutého ustanovenia s dostatočnou mierou predvídateľnosti vyplýva, že trestne zodpovednou za konanie upravené napadnutým ustanovením je spôsobilá byť výlučne osoba, ktorá dlhodobým elektronickým obťažovaním iného uspeje vo svojom úmysle podstatne mu zhoršiť kvalitu života. Takéto vymedzenie protiprávneho konania neprekračuje hranice prípustnej významovej otvorenosti právnej normy upravujúcej skutkovú podstatu trestného činu.

34. Odhliadnuc od uvedeného, derogačný zásah, ktorého sa navrhovateľ domáha, t. j. vylúčenie trestnoprávneho postihu akejkoľvek inej formy elektronického obťažovania, než aká spočíva v ponižovaní, zastrašovaní a neoprávnenom konaní v mene iného, by znamenal priamy zásah do regulačnej úvahy zákonodarcu pri určení, aké konanie má byť trestné a aké nie. V tejto súvislosti ústavný súd považuje za účelné pripomenúť, že «úlohou ústavného súdu nie je

nahrádzať rozhodnutie zákonodarcu o katalógu trestných činov a katalógu trestov, ktoré sa za ustanovené trestné činy majú ukladať, ani tieto katalógy nálezom modifikovať. V tejto polohe by sa ústavný súd dostával do konfliktu s povinnosťou zdržanlivosti a prinajmenšom nepriamo by sa štylizoval do úlohy tzv. pozitívneho zákonodarcu...

Úvahy o tom, či určité závadné konania majú byť trestné alebo beztrestné (kriminalizácia alebo, naopak, dekriminalizácia konania), definovanie skutkových podstát deliktov (trestných činov, priestupkov) a ustanovenie druhu a výšky sankcie (intenzita trestnej a správnej represie) sú podmienené mnohými sociálnymi determinantmi, ktoré sa v priebehu historického vývoja menia. Nie je nič neobvyklé, ak konanie pôvodne beztrestné prehlási zákonodarca novou právnou úpravou za trestné (kriminalizácia konania) alebo je, naopak, pôvodne trestné konanie dekriminalizované. Nezriedka sa mení tiež zákonná kategorizácia deliktov – pôvodné trestné činy začnú byť novou úpravou kvalifikované ako priestupky či správne delikty alebo, naopak, pôvodné priestupky alebo správne delikty sa stanú trestnými činmi. Legislatívna úprava všetkých týchto otázok je vo výlučnej kompetencii zákonodarcu, ktorý sa riadi kriminologicko-politickými kritériami, napr. hľadiskom generálnej prevencie, početnosti výskytu deliktov v danej historickej dobe, intenzitou rizika deliktných konaní a z toho vyplývajúcim stupňom ohrozenia riadneho ľudského spolužitia („právneho mieru“), premenami v axiologickom nazeraní verejnosti na význam individuálnych a spoločenských hodnôt a právnych statkov poškodzovaných deliktným konaním páchateľov a pod.» (PL. ÚS 3/2024).

35. Regulačná úvaha trestného zákonodarcu je nepochybne obmedzená ústavnými limitmi, tieto limity však neznamenajú apriórny zákaz takej úpravy skutkovej podstaty trestného činu, aká výslovne neustanovuje všetky možné individuálne podoby protiprávneho konania, ale takéto konanie vymedzuje druhovými znakmi spôsobilými byť predmetom predvídateľného výkladu. Tieto znaky síce v prípade napadnutého ustanovenia pôsobia na úrovni jeho samotného znenia ako otvorený katalóg, nezbavujú však právnu normu obsiahnutú v § 360b Trestného zákona vnútornej koherentnosti a zároveň sú vymedzené spôsobom, aký sa v trestnom práve vyskytuje bežne, súc tak ustáleným a pre orgány činné v trestnom konaní a súdy neproblematickým spôsobom úpravy skutkových podstát trestných činov.

III.2. K nesúladu napadnutého ustanovenia s čl. 26 ods. 4 ústavy:

36. Navrhovateľ svoje materiálne konotované námietky proti napadnutému ustanoveniu koncentruje do obavy, že toto ustanovenie bude v praxi aplikované ako nástroj na obmedzenie slobody prejavu pri kritike verejných funkcionárov.

37. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti konzistentne uplatňuje zásadu ústavne súladného výkladu zakotvenú v čl. 152 ods. 4 ústavy. Z výkladu tejto zásady ústavným súdom vyplýva, že v prípade, ak právnu normu možno vysvetľovať dvoma spôsobmi, pričom jeden výklad je v súlade s ústavou a medzinárodnými dohovormi a druhý výklad je s nimi v nesúlade, nejestvuje ústavný dôvod na zrušenie takej právnej normy. Zásada ústavne súladného výkladu je neuplatniteľná „vtedy, keď jednoznačné znenie normatívneho textu (i keď sa javí všeobecnému súdu ako ústavne nekonformné) vylučuje jeho interpretáciu iným spôsobom.“ (PL. ÚS 6/2016, body 91 – 92 a tam citovaná judikatúra).

38. Dostupnosť takého uplatnenia zákonnej normy, aké zodpovedá normám a princípom vyplývajúcim z ústavy a kvalifikovaných medzinárodných zmlúv, teda jednak zakladá povinnosť orgánov aplikácie práva uplatniť zákonnú normu práve takýmto ústavne súladným spôsobom a jednak činí derogačný zásah ústavného súdu nedôvodným a odporujúcim zásade zdržanlivosti a rešpektu k regulačnej autonómii zákonodarcu (Relevanciu týchto zásad vo vzťahu k výkonu zákonodarnej pôsobnosti pri úprave trestného práva hmotného potvrdil ústavný súd aj v recentnom náleze sp. zn. PL. ÚS 3/2024 už citovanom v bode 34.).

39. Vo vzťahu k námietke nesúladu s čl. 26 ods. 4 ústavy je preto rozhodujúcou otázkou to, či napadnuté ustanovenie vylučuje taký jeho výklad, aký by pri rešpektovaní znenia zákonnej normy rešpektoval zároveň aj podstatu slobody prejavu, t. j. či pri danom znení sú orgány činné v trestnom konaní povinné stíhať a následne súdy povinné ukladať tresty za konanie, ktoré v zmysle ústavy musí požívať ochranu. Ide teda o posúdenie, či samotné orgány aplikácie práva vzhľadom na nedostupnosť iného ako ústavne nesúladného výkladu napadnutého ustanovenia nemajú možnosť vykonať vyvažovanie dotknutých práv a hodnôt a v rámci tohto vyvažovania aplikovať ústavne súladný výklad napadnutého ustanovenia.

40. V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje presvedčivosť argumentácie generálnej prokuratúry, ktorá vo svojom stanovisku uviedla, že sporný pojem *„je potrebné interpretovať vo vzájomnej súvislosti s ostatnými uvedenými znakmi objektívnej stránky tohto trestného činu (ako ďalšiu alternatívnu formu kyberšikany)“*, pričom pod týmto pojmom *„je potrebné rozumieť len také úmyselné konanie obsahovo porovnateľné a významovo podobné s ponižovaním, zastrašovaním alebo neoprávneným konaním v mene inej osoby, ktoré podstatným spôsobom zhoršuje kvalitu života inej (druhej) osoby.“*. Trestnoprávnu ochranu pred takýmto konaním označuje generálna prokuratúra za legislatívne opatrenie, ktoré je *„primerané (spravodlivé) a nevyhnutné na zabezpečenie ochrany práv iných (druhých) osôb na súkromie a na ľudskú dôstojnosť v spojení s princípom slobody.“*.

41. Ústavný súd sa pri posudzovaní dostupnosti ústavne súladného výkladu stotožňuje aj so závermi najvyššieho súdu, ktorý pripomína, že napadnuté ustanovenie nie je spôsobilé učiniť oprávnenú kritiku verejných funkcionárov ako jednu z foriem politického prejavu protiprávnym konaním.

42. Ústavný súd považuje za celkom zjavné, že napadnuté ustanovenie ani svojou literou, ani svojím teleologickým a hodnotovým zázemím „nenúti“ orgány činné v trestnom konaní a trestné súdy k neprimeranej represii konania, ktoré musí v zmysle čl. 26 ústavy a čl. 10 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd požívať ochranu.

43. Skutočnosť, že nie je možné *a priori* vylúčiť ani situáciu, keď by orgány aplikácie práva uplatnili napadnuté ustanovenie ústavne nesúladným spôsobom, t. j. ako nástroj neprimeranej reštrikcie slobody prejavu, nie je dostatočným dôvodom na derogačný zásah ústavného súdu. Takéto riziko je z povahy veci prítomné pri väčšine noriem trestného práva hmotného a na jeho neutralizáciu slúžia bežné nástroje súdnej ochrany, v krajnom prípade aj konanie podľa čl. 127 ústavy. Potreba nahradiť tieto nástroje takpovediac preventívnym zásahom ústavného súdu, teda derogačným nálezom sa obmedzuje na situácie, keď samotné znenie vykazuje takú mieru nejednoznačnosti, aká činí jeho aplikáciu nepredvídateľnou.

44. Navrhovateľ však ani v návrhu, ani vo vyjadreniach, ktoré predložil v priebehu konania (vrátane vyjadrenia podaného približne tri roky po nadobudnutí účinnosti napadnutého ustanovenia), neuviedol žiadne konkrétne skutočnosti, ktoré by nasvedčovali hrozbe, že napadnuté ustanovenie bude v rozhodovacej činnosti príslušných orgánov predmetom príliš extenzívneho, t. j. ústavne nekonformného výkladu. Takáto hrozba nevyplýva ani z generálnou prokuratúrou poskytnutého prehľadu trestných vecí vedených, resp. rozhodnutých na základe § 360b Trestného zákona. Takisto ani ústavný súd zo svojej činnosti nezistil žiadne okolnosti, ktoré by po štyroch rokoch od nadobudnutia účinnosti napadnutého ustanovenia nasvedčovali, že jeho uplatňovanie je spôsobilé viesť k takým zásahom do navrhovateľom označených ústavných noriem a princípov, aké by si vyžadovali zásah ústavného súdu v rámci abstraktnej kontroly ústavnosti.

45. Z formálno-právneho hľadiska táto okolnosť nie je významnou a navrhovateľa nijako nezbavuje práva na to, aby ústavný súd plnohodnotne prerokoval a rozhodol o jeho návrhu. Pri posudzovaní naliehavosti rizika ústavne nekonformného výkladu napadnutého ustanovenia, ktorému by označené ústavné normy a princípy mali čeliť, však dokresľuje a potvrdzuje úvahy už vyslovené ústavným súdom. Potvrdzuje tiež aplikabilitu ústavným súdom opakovane zdôrazňovaného východiska pre abstraktnú kontrolu noriem, v zmysle ktorého jej predmetom „nie je a ani nemôže byť posudzovanie vhodnosti a účelnosti jednej z viacerých možností zákonnej úpravy, a ak áno, potom iba v tom ohľade, či namietaná zákonná úprava nie je v reálnom a neudržateľnom konflikte s ústavným poriadkom (ústavou, ústavnými zákonmi a niektorými medzinárodnými zmluvami), t. j. predovšetkým so základnými právami a slobodami, s ústavnými princípmi či hodnotami. Nepostačuje konflikt hypotetický alebo iluzórny, ale tento konflikt musí byť reálny, a preto neprislúcha ústavnému súdu reagovať na odbornou, politickou a laickou verejnosťou vedenú diskusiu či polemiku o optimálnom riešení určitého legislatívneho opatrenia, ktorú možno vnímať skôr z pohľadu de lege ferenda (m. m. PL. ÚS 95/2011).“ (PL. ÚS 3/2024).

46. Vzhľadom na uvedené ústavný súd o návrhu navrhovateľa rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. septembra 2025

Ivan Fiačan
predseda Ústavného súdu
Slovenskej republiky

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky, správca obsahu a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je
Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Račianska 71, 813 11 Bratislava,
tel.: +421 2 888 91 864, +421 2 888 91 865, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.